

Tiecelijn 29. Jaarboek 9 van het Reynaertgenootschap

'Le nouveau Tiecelijn est arrivé.' Op zondag 4 december wordt in Sint-Niklaas het negende jaarboek van het Reynaertgenootschap voorgesteld. Hoewel het de intentie was om in de toekomst slankere nummers te publiceren wordt het opnieuw een kanjer van 472 pagina's, waardoor het totale aantal Tiecelijnpagina's sinds 1988 op 7899 komt.

De lectuur van *Tiecelijn 29* brengt de lezer bij wolven en beren in een duizend jaar oud schoolboekje (*Fecunda ratis / Het rijk beladen schip*) met spreuken, fabels en anekdotes van Egbert van Luik (een bijdrage van Mark Nieuwenhuis, die in een tweede artikel ingaat op twee historische personages die in de Gentse *Ysengrimus* voorkomen) en bij sprekende raven in de Hebreeuwse middeleeuwse literaire traditie (Revital Refael-Vivante, universitair hoofddocent aan de Universiteit van Bar-Ilan in Israël) in een vertaling van Hans Rijns. De ezel speelt een hoofdrol in de vertaling van Bob de Nijs van de vroeg-vijftiende-eeuwse Catalaanse tekst *Het dispuut van de ezel* van Anselm Turneda. Om zijn verhaal in een herkenbare omkadering te plaatsen deed Anselm een beroep op een bestaand thema uit de dierenliteratuur: de verkiezing van een nieuwe koning der dieren. Een lezenswaardige bijdrage zowel voor de specialist als voor de leek. De tekst was echter te uitgebreid voor een volledige papieren publicatie. De volledige tekst is beschikbaar op www.reynaertgenootschap.be, waardoor *Tiecelijn* ook actief inspeelt op de complementariteit van beide media.

De jonge auteur Filip Reyniers, directeur van een onderzoeksinstituut voor vrede en ontwikkeling in de Sub-Sahara Afrika, onderzoekt de rol van de das en trekt politieke lessen uit de dierenwereld via T.H. Whites *The Once and Future King*. Inhoudelijk verwant is Yvan de Maesschalcks artikel 'Op vossen schiet je niet, vossen lopen in de val'. De onzichtbare hand van de dictator in het werk van García Márquez, Müller en Kadare. De Vlaams auteur Joris Note zoekt in op *Ongewenste gasten. Van Aimé Césaire naar de Reynaert* en bestudeert een tricksterpersonage van de Martinikaanse politicus en auteur Aimé Césaire (+2008) die enkele theaterstukken schreef over de politieke wederwaardigheden van de zwarten.

Toch blijft de vos de hoofdrol in de nieuwe *Tiecelijn* spelen. Hij wordt vanuit alle tijden en vanuit alle hoeken geportretteerd en onderzocht. Spraakmakend is de bijdrage van Jef Janssens, die nu ook vanuit de academische wereld een (voorzichtige) lans breekt voor Willem van Boudelo als auteur van de *Reynaert* en hij plaatst Willem naast Diederic van Assenede, de auteur van de oosterse roman *Floris ende Blancefloer*. Jan de Putter ontdekte een onbekend doctoraat over de proloog van de *Reynaert* aan de universiteit van Luik ... Erfpunt-archeoloog Jeroen van Vaerenbergh brengt verslag uit over recent archeologisch onderzoek nabij het in de *Reynaert* vermelde Hulsterlo (Nieuw-Namen). Sporen zoeken is wonderlijk. Het leidde in dit jaarboek verder naar een inventaris van Nederlandstalige vossenliteratuur voor de jeugd van Frits Booy.

Sporen moeten geïnterpreteerd worden: we worden in *Tiecelijn 29* ingewijd in het editeren van Reynaertteksten door Paul Wackers en verkennen met André Bouwman de briefwisseling van reynaerdist J.W. Muller bij zijn edities en het apparaat dat W.Gs Hellinga aanlegde bij de totstandkoming van zijn magistrale diplomatische editie

van de (in 1952) bekende Reynaertteksten vóór 1500, dat zich nu bevindt in de bibliotheek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden.

Rik van Daele onderzocht iconografisch materiaal naar de Duitse monumentale kunstenaar Wilhelm von Kaulbach. In een brief aan Herman Cole doet hij verslag van zijn zoektocht naar de Kaulbachvossen in het koorgestoelte van Sint-Martinuskathedraal van de Slowaakse hoofdstad Bratislava. Een tweede bijdrage focust op de Jezuïetenberg nabij Maastricht, waar Johannes Scheerboom in 1923 enkele houtskoolvossen naar Kaulbach tekende.

Christl van den Broucke wijdt de lezer in het werk van de Beverse kunstenaar Georges Staes in. Staes illustreerde het gulden boek van de stad Sint-Niklaas, illustreerde de cover van de brochure van het eerste Sint-Niklase Reynaertspel en ontwierp een imposant Reynaertglasraam in het stadhuis van Sint-Niklaas naar aanleiding van de 750ste verjaardag van de parochie in 1967.

De iconografie van de Esopische verhalen staat centraal in een uitbundig gedocumenteerd artikel van Willem van Bentum over een van de mooiste geïllustreerde boeken aller tijden, de *Esopus* van Heinrich Steinhöwel en Günther en Johann Zeiner uit 1476-1477.

We kijken ook verder dan onze vossenneus lang is in recensies van werk van Peter Holvoet-Hanssen en Lies van Gasse (haar schitterende graphic novel *Nel* op tekst van Peter Theunynck), die opnieuw en dit voor de negende maal de cover ontwierp. Van Gasse wordt op 4 december in Aalst onderscheiden met de driejaarlijkse Dirk Martensprijs, samen met haar collega-dichter Renaat Ramon. Lianne Vroomen bespreekt de nieuwe strip *Foxy* van VIZID/David Audenaert, uitgegeven door het Intergemeentelijk Project Het Land van Reynaert.

Het nummer besluit met drie korte artikels die worden opgedragen aan Tielcelijnredacteur Paul Wackers, sinds 2 december 2015 emeritus hoogleraar aan de Universiteit van Utrecht, de inleiding van de persvoorstelling van het boek *Vossenlucht* van redacteur en ondervoorzitter van het Reynaertgenootschap Yvan de Maesschalck en de Reynaertkroniek 2015.

Tielcelijn is digitaal te bekijken op de DBNL (t.e.m. jg 24) en op www.reynaertgenootschap.be. De spiksplinternieuwe *Tielcelijn* 29 staat vanaf dag één, 4 december 2016 integraal op het internet. Dit is vrij uniek voor een papieren publicatie. Wie *Tielcelijn* wil volgen kan dit ook via <https://nl-nl.facebook.com/pages/Reynaertgenootschap-vzw/368312377681>.

Tielcelijn 29 kost 20 EUR, een steunabonnement minstens 25 EUR.

Bestellen via: info@reynaertgenootschap.be

België: Nijverheidsstraat 32, B-9100 Sint-Niklaas
IBAN BE 91 6455 1166 9476 / BIC JVBABE 22, t.a.v. Reynaertgenootschap

Nederland: Vendelierstraat 13, NL-5241 TT Rosmalen, rekening

I
B
A
N

N